

MAVILÁG

Cluj—Kolozsvár 1928.

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Hirdetvénytársulat
St. Bob (volt Klémester u.)
No. 2. Szerkesztőség délután
hat óra után St. Regina Ma-
ria (v. Deák Ferenc u.) No. 39
szám. — Telefon: Nappal 603,
este 194 — Előfizetési ár:
egész évre 800 lej, félévre 420
lej, negyedévre 220 lej és egy
hónapra 80 lej. Külföldre
ezeknek az áraknak kétszerese.
Hirdetések tarifa szerint. —
Apróhirdetés egy szó 2 lej.

Szombat, szeptember 22.

Az ellenzék is elismeri, hogy nincs kormányválság

A külföldi kölcsön, a petróleum-ügy likvidálása és a választói törvény módosítása képezik jelenleg a kormány legfőbb programját -- A bányatörvény módosítása ügyében is megindultak a tárgyalások -- Lupu dr. új parasztpárt alakítására gondol

(Bucuresti, szept. 20. Saját tud.) Az ellenzéki lapok, amelyek máig teljes határozottsággal jóslottak egy-két napon belül kormányváltást, mára hangot változtattak. Azok a lapok, amelyek kívül állanak a pártokon csak szimpátiájuk vezeti őket a nemzeti parasztpárt támogatásában, ma már azt írják, hogy a kormánynak sikerült levegőhöz jutnia. Igaz, hogy a kölcsön sorsától függ a kormány sorsa, de az már bizonyosra vehető, hogy Bratianu Vintila fog valami kölcsönt szerezni. Így hát az a remény, hogy a kormány még a parlament megnyitása előtt eltávozik, korainak bizonyult.

Az ellenzéki sajtó nagyobb részének ezt a hangulatváltozást megerősíteni látszanak a kölcsönről szóló bukaresti híradások is, amelyek továbbra is optimisták. A mai minisztertanácson Bratianu Vintila arról számolt be, hogy a bányatörvény módosítása esetén a kölcsön biztosítva van. S a miniszterelnök már részánta magát erre a lépésre is. Tancred Constantinescu a fontos misszióban külföldre utazott, ezt jelenti a Rador. Beavatottak szerint Tancred Constantinescu, aki számos bányászati érdekeltség élén áll, éppen a bányatörvény módosítása tárgyában van hivatalosan tárgyalni a külföldi érdekeltségekkel.

Tárgyalások Németországgal

Amíg az angol-amerikai érdekeltségek a bányakoncessziók ügyében szeretnének engedelményeket, a németek viszont a volt német vállalatok visszaállítását és kártalanítását kérik támogatásuk fejében. Ugy látszik, hogy a németek valamennyi függő kérdés likvidálását kérik. Tegnap megbeszéltek Románia ellenjavaslatait, amelyekkel a kiküldött delegáció holnap indul Berlinbe. Az elintézendő ügyek a következők: a német hitelezők viszonya a román államhoz és a román hitelezők viszonya a német államhoz, a bukaresti békeszerződés, a megszálló német csapatok által oktrozált kényszerkölcsön, a Romániában elkövetett német vagyonok és a járadékok valorizálása. A megegyezés nem lesz valami könnyű, mert az álláspontok homlokegyenest ellenkeznek egymással.

Rendkívül érdekes, hogy amíg pár év előtt az angolok és franciák élesen ellenezték azt, hogy Románia a németekkel közvetlen pénzügyi összeköttetéseket vegyen fel, — 1914 előtt tudvaleg kizárólag Berlin és Bécs elégitette ki Románia hitelét — most egyenesen kívánják a román-német gazdasági megegyezést. Általános kívánság, hogy Románia ne legyen függ-

vénye egyetlen nemzetközi piacnak, hanem lehetőleg az összes nagyobb európai piacokkal összefüggésben legyen.

Miért marad a kormány

Az ellenzéki körökben ma az a vélemény alakult ki, hogy a kormány csak addig nem akar helyéről távozni, amíg a petróleum-ügy likvidálva nincsen s amíg a választói törvényt nem módosítják.

Ami a petróleumpanamát illeti, tegnap délután öt órán át tartó tanácskozás után a törvényszék vádpanaszra Tolea és Irimescu Candesti képviselők vizsgálati fogságát 30 nappal meghosszabbította. Tegnap a vizsgálóbíró beidézte Istrate Micescut, a szenátus alelnökét, aki a letartóztatott képviselők védője és hosszasan kihallgatta. A kihallgatás tárgyát titokban tartják, de nincs kizárva, hogy nagy meglepetést fog hozni a holnap nap.

A választójogi törvényt illetően az a helyzet, hogy a jelenlegi prémiosus helyzet

nagyon kedvezett a kormánypártnak, amíg ő vezette a választásokat,

de nagyon kellemelelen volna neki, ha ellenzéki kormány választat.

A prémiosus rendszer alapján tudvaleg az a párt, amely a szavazatok negyvenszázalékát elnyerni, a mandátumok hatvanszázalékát viszi el. A kormány azt akarja, hogy addig szó sem lehessen változásról, amíg a választói törvényt nem módosítják.

Beavatott körök az esti órákban ismét beszéltek egy Stirbey—Titulescu kormány lehetőségéről, amely lefolyhatná a választásokat. A választásokból győztesen kikerülő párt venné át azután a kormányzást. Ez a kombináció arról tud, hogy a kölcsön sikere esetén is vissza akarna vonulni a miniszterelnök, hogy a politikai feszültséget véglegesen lecsapolassa és a petróleum-botrányban kissé meglazult fegyelmet pártjában helyrehozza.

Új parasztpárt alakul?

A Lujpta értesülése szerint Bratianu Vintila miniszterelnök felszólította Lupu közmunkaügyi minisztert, hogy lépjen be a liberális pártba. A miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy átadja neki a párt egyik vidéki tagozatának vezetését, a választások alkalmá-

val nagy körzetet kap, híveinek pedig megfelelő számú mandátumot biztosít. Lupu dr. azonban az ajánlatot visszautasította.

Ezzel kapcsolatban arról értesül a lap, hogy Lupu dr. Duca belügyminiszter támogatásával új parasztpártot készül alakítani, amelynek neve: partidul taranesc national — román paraszti nemzeti párt.

A híradás politikai körökben élénk feltűnést keltett.

Victor Antonescu nyilatkozata a német pénzügyi tárgyalásokról

Victor Antonescu a Le Temps című lapban nyilatkozott a kölcsöntárgyalásokról. A román delegátus kijelentette, hogy a tárgyalások a nyári szünet miatt félbenmaradtak volt, de most szeptemberben újból megkezdődtek és kedvező mederben haladnak.

Antonescu reméli, hogy legkésőbb novemberig az egész kölcsönügy befejezéshez jut. Ami a Németországgal folyó tárgyalásokat illeti, ezek is kielégítően haladnak előre. Románia ugyan is minden körülmények között meg akarja nyerni a Reichs-bank kollaborációját a lej stabilizációjához, tekintve, hogy ez a francia pénzügyi körök óhaja is.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy Bratianu Vintila miniszterelnök tegnap hosszas tárgyalásokat folytatott dr. Rosenihal francia ügyvéddel, az ismert pénzügyi szakértővel. A tárgyalások a külföldi kölcsönrel állottak összefüggésben.

Mussolini megváltoztatta Olaszország alkotmányát

A királyi jogkör megváltoztatása a fascisták kezébe került Olaszországban

A fascista nagytanács hatáskörében összpontosul minden alkotmányos jog és hatalom

(Róma, szept. 20.) A fascista nagytanács ülést tartott Mussolini miniszterelnök elnöksége alatt, amelyen elhatározták, hogy a fascio tizedik évfordulójára nagyszabású kiállításra való anyagot gyűjtenek össze a fascizmus történeti dokumentumairól. A kiállításra be fogják mutatni az olasz népnek a fascista kiáltványokat, okmányokat stb. és nyomtatott dokumentumok alapján demonstrálják az olasz nemzeti újjáéledés tízéves útját.

A nagytanács ezután meghallgatta az igazságügyminiszter javaslatát a nagytanács szervezetéről és hatásköréről. Eszerint ez az olasz alkotmányozó szerv határozatokat hoz és véleményét ad politikai, szociális problémákról, legfőbb felügyelője a trónörök-

lés rendjének és az állam alkotmányának s határozata mindenkor kikérendő, amidőn az állam vagy gyarmatok területi kérdéseiről, vagy más, az államot integritásában érintő kérdésekről van szó. A nagytanács állapítja meg a királyi jogkört, irányítja a szenátus és kamara törvényhozói munkáját, dönt a szabadságjogok terjedelméről és legfelsőbb fokon szabályozza az állam és az egyház viszonyát. A nagytanács ülései mindig titkosak. A tagok nem kapnak fizetést működésükért, viszont megkülönböztetett tisztelet illeti meg őket és ellenük a nagytanács engedélye nélkül bünvádi eljárás nem indítható és le nem tartoztathatók.

A nagytanács tagjai a többek között

a kormány tagjai, a szenátus és kamara elnökei, a minisztériumok politikai államtitkárai, a fascista párt titkárai és a munkáspártok elnökei. A miniszterelnöknek jogában áll a nagytanácsba meghívni azokat a kiváló közéleti személyeket, akik az ország érdekében nagy szolgálatokat tettek.

A nagytanács hat órás tanácskozás után elfogadta az igazságügyminiszteri javaslatot s ezzel az ülés véget ért.

A Duca új alkotmányos rendszere páratlanul áll az európai államok háboru utáni történelmében és olyan forradalmi újítás, amely még a szovjet államalkotó principiumait is túlhaladja.

Megcsappant az érdeklődés a Népszövetség ülésel iránt

Briand és Müller Franken elutaztak Genfből

(Genf, szeptember 20. A Mai Világ tudósítójától.) A Népszövetség közgyűlése ma megcsappant érdeklődés mellett tartott ülést. Az érdeklődés megcsappanása nemcsak a közönség, hanem a politikusok között is észlelhető, akiknek soraiban már nem vesz részt a közgyűlésen Briand és Müller Franken, Zaleski és Marinkovics és mások.

A mai közgyűlés napirendjére nyolc pontot tüztek ki. Ezek közül két programpontra a jogi főbizottság, három a leszerelési főbizottság és három a pénzügyi főbizottság javaslatai, illetve jelentései szolgáltatnak. A mai ülésen a pénzügyi főbizottság jelentését tárgyalták s rövid vita után melegebben és imponáns szótöbbséggel elfogadták a jelentést. Ma került sor a magánüzemű fegyvergyártás ellenőrzési javaslatára és az ópium és más kábítószerek nemzetközi ellenőrzéséről szóló egyezmény jelentésére.

Zaleski lengyel külügyminiszter tegnap este elutazott Genfből. Elutazását megelőzőleg háromórás tárgyalást folytatott Benes eszéi külügyminiszterrel.

Ma délután Marinkovics jugoszláv külügyminiszter utazik el Párisba, ahol találkozni kíván Venizelosz görög miniszterelnökkel.

Befejeződött a magyar népszövetségi kölcsönakció

A Népszövetség pénzügyi bizottságának jelentésében Suvich olasz delegátus bejelentette a magyar népszövetségi kölcsönakció befejeződését. A népszövetségi kölcsönt teljes egészében felhasználták. A kölcsönakció pozitív realitással járt, amely kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a népszövetségi tagállamok együttműködése mennyire hasznos.

A közgyűlés a bejelentést melegebben tudomásul vette. Ezután a főbizottságok jelentései és a határozati javaslatok előterjesztése következett, melyeket mind jóváhagytak, illetőleg elfogadtak. Ezzel az aktuálissal a mai ülés véget ért.

* LAPUNK BUDAPESTEN állandóan olvasható a Park-szálloda kávéházában, VIII., Baross-tér 19.

JOSIF POP -- nagyváradi kanonok ??

(Oradea-Nagyvárad, szept. 20. A Mai Világ tud.) Itteni kath. egyházi körökben élénk eszmecsere tárgyát képezi az a meglepő hír, hogy Mayer apostoli kormányzó Josif Pop kultuszminiszteri aligazgatót közelebből kinevezi a Bielik püspök halálával megüresedett nagyváradi kanonoki stallumba. A kinevezés érdekében állítólag a kormány részéről semmilyen lépés sem történt s az viszontszolgáltatás lesz Josif Pop apáttal szemben azon elhatározásáért, hogy a szatmári püspöki állásra való pályázástól visszahátrépett és támogatta Mayer ap. kormányzó kinevezését. Másfelől úgy tudják, hogy Róma nem járulhat hozzá Pop kanonoki kinevezéséhez,

mert ez „cumulatio beneficiorum” jellegűvel bírna, ami ellenkezik az egyház jogával s indokolatlan is, mert Josif Popnak, mint szentjobb apátnak, 25 hold szőlője, egy nagy malma és mintegy ezer hold birtoka van, vagyis egyedül nagyobb javadalommal bír, mint bármely kath. püspök és így egészen indokolatlan, hogy most még a szentint jelentékeny jövedelemmel rendelkező nagyváradi stallumot is megkapja. Itteni egyházi körök remélik, hogy Mayer ap. kormányzó megmondja ezt a lépést és az egyházmegye számos nagy érdemeket szerzett papjai között fog találni érdemest a kanonoki méltóságra.

Egy tolató mozdony a kolozsvári pályaudvaron kettészelt egy inasgyereket

Borzalmas szerencsétlenség a fűtőház mellett

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. Saját tud.) Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap délután 6 órakor a kolozsvári pályaudvaron. Egy tolató szerelvénnyel mozdonya az állomási fűtőház közelében elgázolta Hermann József 14 éves mechanikus inast.

A mozdony kerekai valóságosan kettészelték a szerencsétlen gyereket

és a véres húscafatokat messze magával vonszolta a pályatesten.

A mozdony vezetője nem vette észre a vasúti sinek között álló inasgyereket és csak a halálhőrgésre lett figyelmes, amely a mozdony kerekai között hal-

latszott fel.

Azonnal megállították a mozdonyt, a kis inasgyerek azonban ekör már kettészelt testtel.

holtan fektött a sinek mentén.

A borzalmas szerencsétlenségről azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, ahonnan Mihai prefektus az ügyész kíséretében kiszállott a helyszínre. Mindeztideig azonban nem sikerült megállapítani, hogy az inasgyerek öngyilkossági szándékkal vette-e magát a vonat elé, vagy pedig véletlen szerencsétlenségnek esett áldozatul. A vizsgálat folyik.

A marosvásárhelyi rendőrigazgató állítólag pénzért adott utleveleket

Szigoru eljárást indított az ügyesség Mateescu ellen

(Tg.-mures-M.-vásárhely, szept. 20.) Már évek óta suttogtak Marosvásárhelyen arról, hogy Mateescu rendőrigazgató hivatalában illegális dolgokat követ el, de konkrét bizonyítékokat senki sem tudott felmutatni. Most aztán egy vásárhelyi pénzügyigazgatósági tisztviselő ügyes fogása olyan letagadhatatlan bizonyítékokat juttatott az ügyesség elé Mateescu igazgató hivatalos „működéséről”, hogy

be kellett vezetni ellene a bűnügyi vizsgálatot.

A pénzügyi tisztviselőnek utlevélre volt szüksége, de kérését Mateescu következetesen elutasította. A tisztviselő ekkor a sikert jobban és gyorsabban biztosító módszerhez folyamodott. Egy borítékba betett egy darab 500 és két darab 100 lejes bankjegyet s a bankjegyek számát

rávezette a boríték belsejére mielőtt azt lezárta volna.

Igy felszerelve ment el megint Mateescuhoz és nem csalódott. A módszernek meg volt a sejtett eredménye. Az utlevelet minden nehézség nélkül azonnal megkapta.

A pénzügyi tisztviselő a rendőrségtől egyenesen Poráv vizsgálóbíróhoz ment s

feljelentést tett Mateescu rendőrigazgató ellen, akit a vizsgálóbíró azonnal maga elé idézett.

A rendőrigazgatót megmotozták és megtalálták nála a bankjegyek számát őrző borítékot.

E megsemmisítő bizonyítékok alapján Poráv vizsgálóbíró azonnal bevezette ellene a bűnvizsgálatot. Napok óta a tanúk százait idézteti maga elé, akiknek vallomásaival tisztázni akarja azokat a vádakokat, amelyek már évek óta közszóiban forognak a vásárhelyi rendőrségről. A tanúk nem igen mernek vallani, mert attól félnek, hogy ellenük is eljárás indul.

A mai minisztertanács

(Bucuresti, szept. 20. Saját tud.) Tegnap délután minisztertanács volt Bratianu Vintila elnöklése alatt. Argetoianu helyettes külügyminiszter előterjesztette azt a határozatot, amelyben Románia elismeri az albán királyságot.

Egyben bejelentette, hogy a napokban markáns egyéniségekből álló olasz delegáció érkezik Romániába, hogy ajándékokat adjon át Ófelsége I. Mihály királynak. Bejelentette továbbá, hogy Pilsudszki marsall szeptember 30-tól október 2-ig fog Romániában tartózkodni. Argetoianu végül beszámolt az optánsper jelenlegi állásáról, amelyet a Népszövetség a jövő ülésükre fog elhalasztani.

Bratianu Vintila miniszterelnök felszólította a kormány összes tagjait, hogy gyűjtsék össze a jövő évi költségvetéshez szükséges adatokat és készítsék elő törvényjavaslataikat. Szóba került még a hősök emlékszóbránák leleplezése és Dobrudza csatlakozásának 50 éves évfordulója alkalmából megtartandó ünnepek megrendezése. A legközelebbi minisztertanács csütörtökön lesz.

Benes és Marinkovics tanácskozása

(Genf, szeptember 20.) Benes cseh külügyminiszter tegnap hosszabb tanácskozást folytatott Marinkovics jugoszláv fődélegátussal az ebben az évben lejáró cseh-jugoszláv szövetségi szerződés meghosszabbítása ügyében. A két államférfi a tanácskozás befejezésekor aláírta a szövetségi szerződés meghosszabbításáról szóló jegyzőkönyvet.

Szenzációs olcsó árak !!!

Glück József divatáruházában Cal. Regele Ferdinand 21

1 m. I. vászon . . .	L	39
1 „ mosódelén . . .	„	40
1 „ zefir	„	45
1 „ mosószővet . . .	„	59
1 „ gloth	„	65
1 „ intézeti pepita „	„	65
1 „ ruhabárony „	„	85
1 „ pouplin	„	100
1 szőnyeg	„	78
1 „ gyapjuszövet „	„	120
1 „ felöltő double szövet	„	390
1 „ luszter selyem „	„	171
1 drb. paplan	„	420

Zeneiskolai beiratások

után rendelje meg kottáit a

Hegecius

kottásboltból, Oradea--Nagyvárad.

URANIA-MOZGÓ

DOUGLAS FAIRBANKS
közkedvelt művész

FEKETE KALOZ

nagysikerű repriz filmében.

Előadások kezdete: délután 3, 5, 7 és 9 órakor.

Délután 3 órakor:

HELYÁRAK:

D. u. 5, 7 és 9 órakor:

Páholy . . . . . 30 Lej
Zártzék . . . . . 20 Lej
Első hely . . . . . 15 Lej

Páholy . . . . . 40 Lej
Zártzék . . . . . 30 Lej
Elsőhely . . . . . 20 Lej
Diákzártsék . . . . . 20 Lej

SELECT-MOZGÓ

nagy sikerrel folytatja DOUGLAS FAIRBANKS bemutatását a

Királynő lovagja

című filmében. DUMAS hasonnevi regénye nyomán rendezte Fred Niblo, a „Ben-Hur” megvalósítója.

ELŐADÁSOK KEZDETE 3, 5, 7 ÉS 9 ÓRAKOR

Helyárak 3 órakor: Páholy 30, zártzék 20 lej.

Minden együttműködés természetes feltétele a nyelvi kultúra jogainak védelmére...

A román Pen Club vezetője, Nichifor Crainic ismételt felhívást intézett a kisebbségi írókhoz

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. A Mai Világ tud.) Nichifor Crainic, volt kultuszállamtitkár, a nagynevű román költő, a Curentulban tegnap vezércikket írt, amelynek címe: **Felhívás a kisebbségi írókhoz.** A nagyjelentőségű cikk a kisebbségi írókat arra hívja fel, hogy a román írókkal közös Pen-clubot alakítsanak. Crainic ezt a felhívást először a Gandirea folyóirat útján intézte a kisebbségi írókhoz s a százasok részéről Heinrich Zillich, magyar részről Kuncz Aladár válaszoltak neki.

Crainic mai cikkének bevezetésében örömet fejezi ki a bátor lépés fölött, amelyet eszméje eddig megtett. Azután megállapítja, hogy úgy a közös Pen-club eszméje, mint a közeledés és testvériség formulája

egyenlően vonzza a román és a kisebbségi írókat, akik egyhangu rokonszenvvel üdvözölték az eszmét.

Ez az előlegezett és egyelőre teoretikus csatlakozás a legnagyobb nyereség, mert azt bizonyítja, hogy mindkét részen érzik szükségét a termékeny barátságának.

Ezután Crainic a felmerült ellenvételekkel foglalkozik. Kijelenti, hogy a román írók, amikor a kisebbségeket meghívták, levonták ennek a ténynek összes belső konzekvenciáit. „Higyjék el a kisebbségi írók, — írja — hogy mi is jóllaktunk a rögtönzésekkel és a félig megcsinált ügyekkel.

Mi is jóllaktunk egy időszerte politikai mentalitással, amely inkább butaságból és előítéletből, mintsem elvi ellenségeskedésből, továbbra is meg akarja mérgezni egy termékeny és jó együttélés viszonyait.

Mi a mai idő emberei akarunk lenni s mert meghajlunk a szépség kultusza előtt, a holnap emberei is akarunk lenni, hogy mindegyikünk saját anyanyelvén énekelje az örök szépség himnuszát,

egymás mellett remegve meg az emberélet lényegének ugyanegy ritmusától, amely nélkül haszontalan volna az élet. Ezért akarjuk, hogy a kisebbségi írók a Pen-clubban velünk együtt saját otthonukban érezzék magukat.”

Már most — folytatja Crainic — a kisebbségi írók is szeretik ezt az eszmét és látják, hogy a kisebbségi kultúrák nyerhetnek is belőle, de nincs bizalmuk a román írókban, meggyőződésük szilárdságában, hogy valóban a Pen-club szellemében fognak működni. Félnék attól, hogy orruknál fogva vezetik és esetleg kompromittálják őket. Crainic megérti ezt az általános kisebbségi bizalmatlanságot és a körülményeket, amelyek ezt létrehozták. Am vallja, hogy jelen esetben a bizalmatlanság nincs a helyén. A kisebbségi írók

ne tévesszék össze a román írókat egy politikai párttal, amely a választások előtt mindent vállal, aztán meg mindent elfelejt.

Crainic tudja, hogy ez a jelenség többször megisméltódott és a kisebbségek sokszor csalódtak. Innen van, hogy a Pen-clubba való belépést feltételhez kötik a kisebbségi írók és politikai nyilatkozatot kérnek a politika ellen. Másszóval „szabályos paktumot akarnak kötni”, nem a Pen-club elvei, hanem a megszokott politikai taktika szellemében. Ezt kérték — írja Crainic — Zillich és Kuncz Aladár cikke. Válaszul idézi Bucutzának, a Pen-club titkárnak nyilatkozatát:

„A politikai szempontnak oly temperamentumos hangsúlyozása nem vezethet a célhoz, amelyet el akarunk érni, mert hiszen éppen e szempont fölött kellene kiépítenünk egy sokkal magasabb nézőpontot, megtagadva és ezzel eleve legyőzve a politikai szempontot”.

Popescu Lulut ma kiadják Romániának Bilincsbeverve szállították az egyetem sikkasztóját a határra

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. Saját tud) Budapestről érkezett távirati jelentés szerint az igazságügyminiszter foglalkozott a Romániából Magyarországra szökött Popescu Lulu kiadatásának ügyével. Tudvalevőleg Popescu Lulu, mint a kolozsvári tudományegyetem titkára háromnegyed évvel ezelőtt hatalmas összegeket sikkasztott el az egyetem pénztárából, amit költséges életmódjával teljesen felélt.

A panama kirobbanása előtt közvetlenül a kolozsvári Don Juánnak sikerült megmenekülnie az igazságszolgáltatás elől és előre elkészített utlevéllel, mielőtt a hatóságok elfogták volna, Magyarországra szökött.

A román hatóságok a kolozsvári ügyészség kérésére megindították a kiadatási eljárást, ez azonban eredménytelenül végződött.

Popescu Lulut a kiadatási eljárás megindítása után a budapesti hatóságok letartóztatták, a ravasz szélhámos azonban sirva könyörgött, hogy helyezték szabadlábra, mert a sikkasztás vádját csak rosszindulatu el-lenségei fogták rá.

A Budapestről érkező távirat szerint azonban

a magyar igazságügyminiszter megváltoztatta eddigi álláspontját és elrendelte Popescu Lulu azonnali kiadatását.

Az igazságügyminiszter intézkedésére

Ez a politikai szempont Crainic szerint az alkudozások adszanensze atmoszférájába huzná be az írókat is, a politika megszokott normái szerint. Egyetlen mód a felülemelkedésre, ha eleve a Pen-club politika feletti elveivel csatlakoznak az írók. „Ha ez a formula foglal össze bennünket — írja — akkor meglesznek azok az előnyök, amelyeket a kisebbségek kívánnak s amelyeket a kisebbségek kívánnak a román íróknak is kívánniok kell majd a kisebbségek számára s eredményesebb harci keretet el sem lehet képzelni, mint ezt. Helyesebben: nem is előnyökről, hanem

a nemzeti kulturák természetes jogainak védelméről van szó, amit vitathatatlan feltétele minden együttműködésnek és testvériség-lésnek.

A Pen-club tehát nem egy politikai paktum eredménye kell legyen, hanem az az európai instrumentum, amelynek segítségével

mindegyik kulturának sérelmeit közösen orvosolhatjuk

és a realizálások felett az örök szépség sugaraiban emberi harmóniánkat megvalósíthatjuk. S ha mi nem respektálnók ezeket az alapvető elveket, a kisebbségi íróknak

mindig módjukban van visszavonulni abból a szervezettel, amely hazugságnak bizonyult és reánk, mint közönséges csalókra, újjal mutatni a Pen-club nemzetközi kongresszusán.”

Végül jóhiszeműségének bizonyítékaul Crainic elmond egy roppant érdekes részletet a Pen-club előkészítési munkálataiból. Amikor még csak kaotikus formában volt meg a Pen-club, Romulus Voinescu, az állambiztonsági hivatal vezérigazgatója, aki egyben író is, ajánlkozott a club pénztárosi tisztjének ellátására. Amikor a kisebbségi írók részvételének gondolata felvetődött, felkérték Romulus Voinescut a lemondásra, aki ezt megtagadta. Akkor az egész Pen-clubot újjászervezték és pedig Romulus Voinescu nélkül, hogy fel ne merülhessen az a gyanu, mintha a kisebbségi írókat ellenőrzés végett hívnák a Román Pen-clubba. Crainic azzal végzi, hogy kénytelen volt elmondani ezt is, lássák a kisebbségi írók, hogy teljesen őszinte és megértő szellem várja őket a román írók részéről.

a rendőrhatalóságok letartóztatták a sikkasztó titkárt és bilincsekbe verve Lökösházára kísérték, ahol még a mai nap folyamán a szokásos formalitások

között átadják a román hatóságoknak. Ilyenformán Popescu Lulu már szombaton a kolozsvári ügyészségi fogház „vendége” lesz.

Nagyonfontosságú intézménnyel kárpótolták Nagykárolyt az elvesztett megyeszékhelyért

A szatmári ellenakció — Vámellenőrző hivatalt állítottak fel Nagykárolyban

(Nagykároly, szeptember 20. A Mai Világ tudósítójától.) Az új közigazgatási törvény 1926. január elsejével Szatmármegye székhelyét Nagykárolyból Nagybányára, majd utóbb Szatmárra helyezte. Ugyanekkor Nagykárolyt és a járását Szilágy megyéhez csatolták. Ezzel befejeződni látszott egy nagyon-nagyon régi harc.

A ledegradált Nagykároly visszafejlődött, forgalma teljesen megcsappant és a város vezetői felhasználták minden alkalmat, hogy a várost az elvesztett megyeszékhelyért valamilyen intézmény idehelyezésével csak részben is kárpótolják. A sok bukaresti kilineselés után végre ez év tavaszán sikerült az illetékes minisztériumot rávenni, hogy Nagykárolyban egy Erdélyre kiterjedő hatáskörű vámellenőrző hivatalt állítsanak fel, azonban a kivitelre csak most fog sor kerülni, mert megbízható információ szerint

az aktákat hevertették és ugyan-csak szatmári közbenjárásra vissza akarták vonatni a kész rendeletet.

Ez nem sikerült, mert Pop János, Nagykároly polgármestere a napokban Bukarestben személyesen járt ez ügyben és végérvényesen elintézte a városra oly fontos ügyet. A miniszter 243.173—17. szept. 928. számú rendeletét személyesen hozta magával, melynek következtében október 1-én Nagykárolyban megkezdte működését a vámellenőrző hivatal, sőt még egy nagyonfontosságú intézmény is Nagykárolyban nyer elhelyezést, mely a megcsappant forgalmat lesz hivatva pótolni. Ugyanis

Nagykárolyba helyezték az eddig Börvely határközségben működő vámhivatalt, mely a rendelet értelmében szintén október elsejen kezdi meg működését Nagykárolyban.

szatmári intervenció alapján

Raktárra érkeztek a legújabb eredeti angol oxford és poplin ingujdonságok a

KALAPKIRÁLYHOZ

CLUJ, PIATA UNIRII 24.

SPECIÁLIS
MÉRET UTÁNI
KÉSZÍTÉS

SPECIÁLIS
MÉRET UTÁNI
KÉSZÍTÉS

Albánia új királya nyilatkozik jövő terveiről

Copyright by Anglo-American News Paper Service.

(Tirána, szeptember 20. A Mai Világ tudósítójától.) Alkalmam volt beszélgetni I. Zogu albán királlyal. Ez az egyetlen nyilatkozat, amelyet európai lap számára adott.

Különös volt végighaladni fekete kabátban, cilindereben a királyi szék helyéig várt Tirána tipikus törökös uccán, az utcák előtt, ahol fazekasok ülnek maguk alá húzott lábakkal és a vásártéren, ahol még a bitófán lóg négy összeesküvő halottteste.

A palota, amelyet testőrség vesz körül, alacsony épület, olyan mint egy jobb vidéki kúria. Az előszobában ismét testőrököt látni, festői, piros, fekete színű egyenruhában, kezükben töltött fegyverrel. Itt fogadtott Zareggi ezredes, a király szárnysegéde. Végigmentünk a kerten és még egy előszobán, amelyet nehéz szőnyegek és gobelinok díszítenek és amelynek falát a király anyjának arcképe ékesíti.

A király előtt.

Bemutatták azután annak a férfiaknak, akinek pályája az egész világ bémulását és csodálatát kiváltta.

Zogu király aranyszínű, vörösgalléros egyszerű egyenruhájában egész fiatalosan fest. Mikor beléptem, udvariasan fölkel a nehéz tölgyfaszékből amelynek két oldalát két sas ékesíti. Két szeméi barátságos tekintetűek, de fontos kérdéseknél nagy belső határozottság sugárzik belőlük. Ajka erélyt, öntudatot és gyors elhatározási készséget árul el. Kezemet az üdvözlés-kor barátságosan megszorogatva így szólt:

— Jó reggelt. Rágyujt? — és megkínált tárcájából.

— Meg fogja érteni — kezdtem a beszélgetés —, hogy az egész világot érdekli trónralépése és országa. Legyen kedves tehát valamit az életéről elmondani.

A király ezt a kérdésemre, az egyetlen, amelyre beszélgetésünk során a választ megtagadta, ezekkel a szavakkal utasította vissza:

— Nem tartom ildomosnak, hogy magamról beszéljek. Beszéljünk másról, talán Albániáról.

Királyoknak nem szabad elmentmondani.

— Milyen következményei lesznek trónralépésének Albánia számára? — kérdeztem.

— Elsősorban remélem, hogy megszabadítom Albániát a káros pártviszályoktól. Az elmők a dolgok természeténél fogva pártpolitikus volt, akinek a választók szája szerint kellett beszélnie, míg a többi pártok természetesen arra törekedtek, hogy eltávolítsák és saját emberüket ültessék a helyére. A király természetesen pártok fölött áll, a közt szolgálja és az országot amely egy csapásra megszabadult az elmők választással járó zavaroktól és izgalmaktól. A minisztériumok, a hadsereg és rendőrség közvetlenül összeköttetésbe kerülnek az uralkodóval, anélkül, hogy közben harmadik személyre volna szükségük. Mi egyszerű és bizonyos vonásokban elmaradt nép vagyunk, amely még ragaszkodik a hagyományokhoz és a köztársaság fogalmát nem ismeri. A hegyi törzsek mindig önökös főnökök uralma alatt állottak.

A király életmódja.

— Királyi méltósága lényeges befolyást fog gyakorolni életmódjára? — kérdeztem.

— Alig, — válaszolta, — reggel öt órakor kelek, hétkor látok munkához és három óras déli megszakítással este hétig dolgozom. Hiszen én is tudja jól, hogy Albániának mire van sürgősen szüksége: elsősorban békére és tartós kormányra. Ezt a monarchista elv biztosítja. Pénzügyi tekintetben a király költségei ugyanazok, mint az elmőké. Az én feladatom lesz, hogy szegény országot, Európa hamupipókéjé, vasutakkal, — amelyek eddig teljesen hiányoztak — országutakkal, távírószolgálattal és iskolákkal lássam el. Természetesen nem az a szándékom, hogy félművelt bürokratahadat teremtsék meg. A jövő nemzedék az elemi iskolákból gyakorlati célt szolgáló iskolákba fog kerülni, ahol a fiatalembereket az ország szükségletéhez képest földművelésre, selyemszövésre és fémipari munkára képezik ki. Eddig három főiskolát alapítottunk: kettőt férfiak és egyet leányok számára. Minden alprefektúra körzetében 100—150 iskola működik. Azt a pénzt, amely külföldről kölcsönök alakjában kerül az országba, a földművelés javítására, például öntözőtelepek stb. építésére használtuk fel, azonkívül kenyérszállatokat hoztunk saját állatállományunk felújítására.

— Sokan bírálták azt a kölcsönt,

— mondtam — amelyet Albánia Olaszországtól kapott és egyes megjegyzések szerint ez a pénz arra szolgált, hogy Olaszország hódításainak a Balkánon ugródeszkája legyen.

A király mosolyogva így szólt: — Ez alávaló, nevetséges ostobaság.

A vérbosszu.

Zogu király ezután a hegyek között élő harcias törzsekről beszélt és arról, hogy hogyan akarja azokat megfékezni:

— Amilyen mélyen gyökerezik ezeknek a hegyi törzseknek a szívében a vérbosszu, ugyanolyan erős ragaszkodással tiszteletben tartják a barátságot, ha arra egyszer kezüket adták. Egyszerű szertartás, amely jelenlétemben a törzsfőnökök között megtörténik, egyszerűsmindenkorra véget vet a szörnyű bosszuhadjártoknak. A fegyverek, amelyeket minden hegylakó magánál hord, akkor feleslegessé válnak. Népem engem mindig felkérhet, természetesen olyan határok között, amelyeket a politika megkövetel.

— Ön tehát népét a nyugati műveltség szellemével fogja megbarátoztatni.

— Ez határozott meggyőződés — válaszolta Zogu király — és bizonyos vagyok abban is, hogy országom most olyan uralom alatt áll, amely népe jellemének és lényének mindenben megfelel.

G. E. R. Gedye.

Bűnvádi feljelentés egy marosvásárhelyi konzorcium felszámolása körül

Amikor a fedezeti váltót a megállapodás ellenére peresítik a hitelezők

(Marosvásárhely, szeptember 20. A Mai Világ tudósítójától.) A marosvásárhelyi Téglá- és Agyagárgyár, melynek Hellmann és Neumann vásárhelyi lakosok voltak a tulajdonosai, a rossz gazdasági és építési konjunktúra következtében válságba jutott. A tulajdonosok moratóriumot kértek hitelezőiktől, melynek ellenében lekötötték ingatlanukat és kézzialogba adták a vállalat összes részvényeit.

A megállapodás ily értelemben létre is jött. A gyár tulajdonosai pedig kötelezték magukat, hogy 1927 március 1-én fizetni fognak. Ez azonban nem történt meg, mire a hitelezők az árverés megkérésére határozták el magukat. Ugyanakkor azonban megállapodtak abban is, hogy

konzorciális alapon résztvesznek az árverésen s mindenki követelése arányában kap részesedést az új alakulathban.

Az árverés meg is történt, üzemi bizottságot választottak, amely a vállalatot vezette és kormányozta. Tőke hiányában azonban ez a próbálkozás sem ért sikert s a hitelezők kénytelenek voltak odahatározni, hogy a vállalatot újabb árverésen eladják. Junius 20-án aztán Fekete Manó, az Agrárbank volt igazgatója, meg is vette a részvénytököket 1,400.000 lejért és kötelezettséget vállalt 1,700.000 lej adósság fizetésére.

Tudni kell, hogy az egyezség-ből kifolyólag a hitelezők kötelesek voltak régi váltóikat visszaadni s összes perbeli igényeiket megszüntetni. Mindenki eleget is tett a megállapodásnak, egyedül Vermo György, a Romeomit bukaresti fiókjának tisztviselője vonatkozott váltóját, többszöri felszólítás után is, beszolgáltatni.

Törlési engedélyt adott követelésének leírására, a kezében

levő váltót azonban nem juttatta el a konzorciumhoz.

Mikor pedig a vállalat a Fekete Manó tulajdonába ment át, Vermo peresítette nemcsak a saját követelését, de rokona, *Ruhle Carlo* részére kapott fedezeti váltókat is. Mintegy 33 váltó, 2 millió felüli értékkel került előtérbe, melyet Vermo telekkönyvi előjegyzéssel érvényesített s fizetési megtaggyással is peresített. A gyár vezetőségét meglepte ez a nem várt manőver, mert Vermo minden hitelezői összejevetelen résztvett, minden egyezséget elfogadott és aláírt. Ezért eljárása nemcsak rossz hatást váltott ki, de a gyár vezetősége abban súlyos és jogtalan támadást látott Vermo részéről. Ezért a tegnapi napon

bűnvádi feljelentést tettek Vermo György ellen intellektuális okirathamítás miatt,

amelyet az által követelt el, hogy egy neki átadott bianco váltót az általa is elfogadott megállapodás ellenére kitöltött és felhasználta.

A bűnvádi feljelentés nyomán ugy jogászai, mint kereskedelmi körökben élénken perreltálják az esetet, amelynek szereplői a marosvásárhelyi társadalomban vezető szerepet töltöttek be.

Orvosság nélkül vannak a közkorházak

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 20. A Mai Világ tudósítójától.) Az általam kórházakban uralkodó siralmas állapotokat nem egyszer szóvá tettem már a Mai Világ. A vidéki kórházak, orvosságok, a szükséges műszerek nélkül a legnagyobb nehézségeknek vannak kitéve és a jóakaratu orvosmestereket, minden erőfeszítése dacára sem tudja hivatását teljesíteni, mert hiányoznak az ehhez szükséges eszközök.

A Presa Sanitara című orvosi szaklap legutóbbi száma foglalkozik a közegészségügy siralmas állapotával, melynek cikkéből az alábbi szemelvényeket közöljük:

„Olyan kórházak, melyek költségvetésileg 30—40 ágyra vannak berendezve, csak hosszadalmas utánjárással és többszöri intervencióra tudnak fél kiló jódtinktúrához, vagy fél liter alkoholhoz jutni. Előfordult az az eset is, hogy két kiló vattáért fél évig kellett harcolnia egy kórháznak és akkor is azzal a megjegyzéssel kapta meg, hogy újabb szállítmány érkezéséig ne kérjenek gyógyszert. Vannak kórházak, ahol hónapokon át nem láttak egy fiole coffeint, vagy kámfort és ahol a legelemibb droguákat sem lehet megtalálni.

Az orvosok napról-napra hosszadalmas raportokat intéznek ugy a központi gyógyszerraktárhoz, mint a kerületi raktárakhoz, melyekben szalvaránt és egyéb fontos gyógyszereket kérnek és 5—6 hónap is beletelik, míg a kért gyógyszer mennyiség kicsiny részét megkapják.

A Presa Sanitara az állapotok ismertetése után megjegyzi, hogy a minisztertanács jegyzőkönyve szerint 1928 február 16-tól augusztus 16-ig közel negyvenmillió lej költöttek gyógyszervásárlásokra.

Ezek után önkéntelenül is felmerül az a kérdés, hogy hová lettek a gyógyszerek, amelyekért millió lejt adtak ki.

Az ország minden részében óvadékképes
vezérügynököket keres

a Marosvásárhelyen működő

„Sperata“

Biztosító Társaság.

Tőkét a marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztárnál zárolt betétként kezeltek. Üzletmenetét a társadalom vezetőretegéből alakult ellenőrzőbizottság felügyeli. — Ajánlatok: „Sperata“ Biztosító Társaság, Targu-Mures, (Agrár-palota) intézendők.

HIREK

— A HORVÁTOK MA KIMONDJÁK A BOJKOTTOT A SZERBEK ELLEN. Bécsből jelentik: Zágrábi híradás szerint a horvát parasztpárti nagytanácsa ma értekezletet tart, amelyen minden valószínűség szerint kimondják a bojkottot a szerbek ellen. Nem vitás, ha az indítványt tényleg napirendre tűzik, hogy azt egyhangulag el is fogják fogadni.

— Kállay Tibornak nem állít ellenjelöltet az egységes párt. Budapestről jelentik: Kállay Tibor, ki nemrég lépett ki az egységes pártból jelöltette magát a nagykanizsai kerületben. Politikai körökben nagy feltűnést keltett az egységes párt vezetőségének az a határozata, hogy nem állít ellenjelöltet Kállay-val szemben.

— Az iskolák túlszűfoltása miatt új átmeneti osztályokat létesítenek. Bukarestből jelentik: Miután az új középiskolai törvény életbeléptetése folytán több ezer növendék nem volt felvehető, a közoktatásügyi miniszter elhatározta, hogy új átmeneti osztályokat állít fel ezeknek a tanulóknak elhelyezése végett.

— Negyvenezer lejben állapították meg az Egyesült Közgazdasági bank csődleltárának illetékét. A kolozsvári törvényszék ma tárgyalta Pop Alexandru királyi közjegyző illetékszámájának az ügyét, amelyet az Egyesült Közgazdasági bank csődleltárával kapcsolatosan nyújtott be. A közjegyző, mint ismeretes, négymillió költséggel terjesztett be, amit dr. Calutiu Martian csődösszefoglalónak kifogásolt annak idején. Időközben az igazságügyi miniszter elrendelte, hogy a csődleltárak után felszámítandó illeték nem haladhatja meg a 40 ezer lejt. A mai tárgyaláson dr. Cruciu Honoriu csődbíró 40 ezer lejt ítélte meg mindössze a csődleltár elkészítéséért a miniszteri rendelet alapján.

— Felemelték a francia miniszterek fizetését. Párisból jelentik: A kamara pénzügyi bizottsága ma megszavazta a miniszterek fizetés-emeléséről szóló javaslatot. Eszerint a miniszterek évi fizetését évi 80 ezer frankról 180 ezer frankra emelték és az autótartási állományukat az eddigi évi 25 ezer frankról felemelték 50 ezer frankra.

— Nobile ismét aktív tábornok lesz. Rómából jelentik: Nobile tábornok, aki északsarki expedíciójának ideje alatt rendelkezési állományban volt, ismét aktív tábornok lesz az olasz hadseregnek. Az erről szóló királyi leiratot a napokban közzéteszik.

— A budapesti gyorsvonatot megint katasztrófa érte Jugoszláviában. Budapestről jelentik: A budapesti gyorsvonatot, melyet Zajnac állomásnál katasztrófa ért az elmúlt héten, ma ismét veszedelem fenyegette. Mikor a vonat Lieben állomásra befutott, a szerelvény szétszakadt, miután az egyik vagon kapcsolója szét tört. Szerencsére idejében észrevették a törést és elhárították a fenyegető veszedelmet.

— Egy híres francia ügyvéd vállalta Radics István gyilkosságának védelmét. Belgrádból jelentik: Jugoszláv politikai körökben nagy feltűnést keltett Morescu Gréfferi, hírneves francia ügyvéd kijelentése, amely szerint az érdekeltek felkérésére elvállalta félmillió dinár honoráriumért Radics István gyilkosságának védelmét. A gyilkos Racsics politikai barátai gyűjtés útján akarják összehozni a francia védőügyvéd honoráriumát.

Egy bankfelügyelő felesége lelötte férjét, súlyosan megsebesítette a fiát, majd öngyilkosságot követett el

(Bécs, szeptember 20. Saját tud.) Megdöbbentő tragédia játszódott le Bécsben az elmúlt éjjel. Dr. Hartman Ferdinándot, a német takarékpénztárak központi pénzügyintézetének volt felügyelőjét,

agyonlőtte a felesége, majd utána az asszony is öngyilkosságot követett el.

A megdöbbentő tragédia részleteiről a következőket táviratozzák:

Dr. Hartmann Ferdinánd és felesége között már hosszabb idő óta állandó viszályok voltak pénzügyi okokból kifolyólag. A bankfelügyelő szerencsétlen tőzdespekulációkkal eljátszotta felesége vagyonát, amit nap-nap után szemére vetett a felesége.

Tegnap éjjel az asszony megint veszekedést kezdett, melynek hevében

szekedést kezdett, melynek hevében egy vadászkéssel ötször megszúrta a férjét.

A dulakodás zajára megjelent a szobában a házaspár fia, aki szét akarta választani verekedő szüleit.

A dühtől elvakult anya saját fiát is összeszurkálta, majd revolvért rántott és agyonlőtte férjét, majd saját magára lőtt.

A golyó dr. Hartmanné szívért furta keresztül és rögtön megölte.

A lövések zajára megjelent szolgaszemélyzet megdöbbenve vett tudomást a történetről. Azonnal jelentették az esetet a hatóságoknak, melyek a tragikus véget ért házaspárt a bonctani intézetbe szállították.

— REPÜLŐGÉP, MELLY ÖTMÉTERES TERÜLETEN STARTOL. Párisból jelentik: Egy francia mérnöknek sikerült megoldani a helyből való felszállást. Repülőgépet „Autogiroskop”-nak nevezte el, melynek az a titka, hogy szárny helyett a pilóta fejefölött egy huszonöt méteres átmérőjű óriási szabadon forgó szárnyaskerék van, melynek semmi kapcsolata nincs a motorral, hanem mielőtt a légnomás következtében nyolcvan fordulatot tesz, a gép felemelkedik a levegőbe. A kerék rendkívül stabilitást kölcsönöz a repülőnek és motorhiba vagy más baleset ki van zárva. A start és földelés öt méteres területen történhet meg. A repülés ezzel a géppel feltétlenül biztos.

— Véres merénylet egy galaci szövetkezet irodájában. Galacból jelentik: Az ottani szövetkezet irodájában Grigoras ellenőr revolvérrel rálőtt Dan ellenőrré és Jurascu inspektorra, akik inspekción tartottak. Grigoras a merénylet után mellbelőtte magát. Jurascu könnyebben sebesült meg, Dan és Grigoras állapota súlyos. A vizsgálat folyik.

— A román állomások direktjegyeket árusítanak az olasz vonatokra. A CFR. vezérigazgatósága értesítést küldött a kerületi vasut-igazgatóságoknak, mely szerint Arad, Nagybánya, Nagykároly, Kolozsvár, Bukarest, Nagyvárad, Craiova, Ploestii Szatmár, Segesvár és Temesvár állomások direkt vasuti jegyeket fognak árusítani a jövőben az olasz vonatokra.

— Marianum igazgatósága a legújabb kapott miniszteri sürgönyrendelet értelmében értesíti növendékeit, hogy a tanítás a női felső kereskedelmi iskolában október 1-én, a leányliceumban pedig október 8-án kezdődik. Javitóvizsgák vidékiek részére szeptember 22-én, azonkívül a kereskedelmistáknak szeptember 29-én, a gimnazistáknak október 7-én. Veni Sancte október 7-én. Beiratkozni lehet mindkét iskolába az előadások megkezdéséig. Tandij ugyanannyi, mint a tavaly volt.

Igazgatóság.
* Jó házból való tanuló! keres az Asma órasüzlet, str. Cipariu (Heltai-utca) 5.

Zürichen keresztül Baden-Badenbe repült az óriás Zeppelin

(Berlin, szeptember 20. Saját tud.) A Wolff távirati iroda az új Zeppelin-léghajó mai repülőtjáról a következőket jelentik: Reggel 9 óra 5 perckor a léghajó Zürich felé közeledett s 9 óra 22 perckor jelentette a Zeppelin marconistája, hogy a léghajó átrepült Zürich felett. Freiburgban látták délelőtt fél tizen egykor s innen Karlsruhe irányába tünt el. 11 óra 45 perckor érkezett a Zeppelin Karlsruhéba, ahol a lakosságot valóságos Zeppelin-mámor ragadta el. Mindenki a szabad terekre töltött s harsogott a város a lakosok üdvözlőgásaitól.

Manheimban, ahova 12 óra 57 perckor érkezett a Zeppelin a lelkesedés szinte leírhatatlan. Az egetverő hurrázás dörgő hangjai eljutottak a nagy magasságba tovaörpítő léghajóhoz. Egy óra 4 perckor Baden-Baden felett jelent meg a léghajó és alacsony repüléssel több kört leírva tisztelgett Stresemann külügyminiszter bades-bádei tartózkodásának. Fél 2 órakor Frankfurt a. M. irányából visszatért Friedrichshafen felé, ahol 5 óra 28 perckor simán földet ért.

— Sértés e ha valakit második Weiszlovichnak neveznek? Nagyváradról jelentik: A törvényszék ma tárgyalta Christofir Nicolae román újságíró ügyét, akit rágalmazás miatt jelentett fel Politzer Sándor a Metropol szálló bérletje, a feljelentés szerint az újságíró a bérletért miatti összekülönbözött Politzerrel és ahelyett, hogy fizetett volna, lapjában cikket írt, hogy Politzer irredenta és súlyosan megsértette a román népet azzal az eljárással, amit vele szemben használt. A cikk címe II. Weiszlovich volt. A panaszas Politzer kijelentette, amiért az újságíró II. Weiszlovichnak nevezte, a cikk többi része rágalmakat tartalmaz, amiért kéri az újságíró megbüntetését. Miután a vádlott Christofir a törvényszék előtt nem jelent meg, a tárgyalást elnapolták.

— A Touring Klub magyarországi turája. Bécsből jelentik: A Touring Klub 150 tagja a napokban gépkocsikon és motorkerékpárokon magyarországi turát tesz, melynek folyamán az osztrák autóversenyzők a Balaton környékét is meg fogják tekinteni. Az osztrák versenyzőket Oroszváron fogadják a magyar automobilklub kiküldöttjei s ezután Komáromon keresztül a versenyzők Budapestre érkeznek. Budapestre a női vezetők részére megbízhatósági verseny lesz. Holnapután este a Gellért-szállodában társasvacsora lesz az osztrák kiránduló autóversenyzők tiszteletére. 23-án a versenyzők Székesfehérváron át Balatonfüredre hajtanak és körutat tesznek a Balaton partján.

— Kirándulás. A KKASE tornaszakosztálya folyó hó 23-án, vasárnap társas autókirándulást rendez a nagyenyedi dalárda házszentelési ünnepségére. Ezzel kapcsolatosan programba vette az utközbe eső turi hasadék, tordai hasadék, Torockó, torockói vármok, Székelykő és a Kő-köz szoros festői szépségeinek megtekintését is. Indulás reggel 6 órakor, érkezés Enyedre délután 3 órakor, visszaindulás este 10—12 órakor. Vendégeket szívesen látunk, jelentkezni péntek este 7—9-ig az Unitárius-kollégium tornatermében. Részvételi díj 150 lej, mely előre fizetendő Szenkovits Gerónél.

VEGYEN 1x1 RUHÁT

vagy kabátot nálunk; amilyen biztos, hogy

2x2=4

époly biztos, hogy meg lesz elégedve

NEUMANN M.

CLUJ, FŐTÉR

A vádlottak padján ülő munkásvezérek feltűnést keltő vallomást tettek az erdélyi munkásság helyzetéről

Müller Kálmán szakszervezeti elnök ismertette a szakszervezetek programját -- Dán István titkár a munkásüldözésekről beszélt -- Megható vallomást tett Kahána Jolán -- Ma hallgatják ki Aradi Viktort

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. A Mai Világ tudósítójától). A kolozsvári hadbíróóság előtt folyó monstre-pör tegnapi tárgyalása érdekes részleteket hozott napfényre a Romániai Egységes szakszervezetek belső életéről, Müller Kálmán, a szakszervezetek országos elnökének vallomásán keresztül.

Müller ellen az a vád, hogy 1926-ban részt vett a szófiai balkánföderáció tülésén, ahol információkat adott a romániai szakszervezetekről. Intenzív tevékenységet fejtett ki a proletárdiktatura megvalósításáért. „Müller kitűnő agitátor — állapítja meg a vádirat — aki a munkásszervezetek keretei között dolgozik és gyűlöletre, megvetésre buzdít a királyi család és a kormány ellen. Összeköttetésben állt Gembáccal, az „Intern. Arbeitshilfe“ kiadó vállalatával, ahonnan folyóiratokat kapott, Aradin keresztül pedig dilapozítiveket.

Az egységeseik és a szociáldemokraták.

A vádlott Müller rámutat arra, hogy a szófiai kongresszusra legális utlevéllel ment el és azon a szociáldemokraták képviselői is részt vettek. Mégis csak őt tartóztatták le visszatérése alkalmával a határnál. Az amszterdami internacionális tagjaival a balkáni munkásság viszonyának feljavításáról tárgyaltak is nem pedig proletárdiktaturáról. Kéri az ügyészt, bizonyítsa be, hol beszélt Müller a proletárdiktaturáról.

Fel ség séntéssel is megvádolták. Valóban volt egyszer egy ilyen perem. Őt évvel ezelőtt ugyanis Ferdinánd király Temesváron járt és a bankett alkalmával beszédet akartam tartani. A sziguranca betiltotta. A következő alkalomkor a bankettre való meghívást nem fogadtam el. Ezért 5000 lej pénzbüntetésre ítélték. Emiatt engem nem lehet felelősségre vonni, mert már ítéletem van az ügyben.

— Azt is vádként hangoztatják ellenem, hogy a berlini Arbeiter Zeitungot olvasom. Ez nem képezhet vádpontot. Munkásvezér vagyok s így nem csak szocialista, de kommunista újságokat is olvasom kell, hogy mindenről tájékozódhassam.

A romániai munkásmozgalom lényege.

Müller: A munkásmozgalomnak három célja van. 1. szövetkezeti uton, vagyis kapitalista eszközökkel küzdeni a munkaadók kiuzsorázásával szemben szemben. 2. Szakszervezeti alapon dolgozni a munkás-

ság kulturális nívójának emelésén. 3. Politikai téren eredményeket elérni. Az egységeseknél, vagyis nálunk a politikai jelleg hiányzik. A mi szakszervezeteinknek tagja lehet mindenki, pártállásra való tekintet nélkül. Az anarchisták, kommunisták épp úgy, mint azok akik a nemzeti eszme alapján állnak.

— A szociáldemokrata szakszervezetek tagjai kötelesek belépni a szociáldemokrata pártba. Ez akadályozza a politikai véleménynyilvánítást. A szociáldemokratáknak nincs bizalmuk az osztályharcokhoz. Mi azt mondjuk, hogy az osztályharc természetes folyamánya a társadalom fejlődésének. Az osztályellenantétek adottságok, ezért az osztályharc nemcsak természetes, hanem szükséges is.

Dán István vallomása.

Ezután Dan István a famunkások szakszervezeti titkára tesz vallomást. Sorra veszi a vád összes pontjait, amelyeket eddig tárgyaltak és igazolni próbálja azok labilitását. Elesen bírálja a sziguranca tevékenységét, amely lépten-nyomon kommunizmust akar rábizonyítani becsületes munkásokra, akik törvényességért és jogosságért küzdenek.

— Valahány „komplotto“ eddig kirobbantottak, abba mind bele vontak, mert harcoltam a munkásságért. Az a vád ellenem, hogy segédkeztem Aradinak. Egyszer az elmúlt év szeptemberében Aradi várában rendezett egy képkiallítást a hatóságok és a hadtest engedélyezésével, a sziguranca azonban kisütötte, hogy „láztató“ képek is vannak. En segédkeztem a kiállítás megrendezésében. Ezért letartóztatottak.

— A vádak ellenem: Mint a szövetség titkára összeköttetésben álltam Müller Kálmán elnökkel, kommunista propagandát folytattam, amit a „Semmarul“ címére érkezett cserrepéldányok látszanak igazolni, Aradival való kollaboráció és a külföldi forradalmi szervezetek támogatása.

— Nem követtem el államellenes cselekedeteket, hogy Müller Kálmánnal összeköttetésben állottam, mint ahogy az sem bűn, ha időközönként beszélek Averescu, avagy a liberális párt valamelyik tagjával. Miként ütközhetik a rendtörvény 11. paragrafusába az, hogy egy jogi személyiséggel bíró munkásszövetség titkára összeköttetésben áll az elnökkel.

A továbbiakban több jegyzőkönyvet olvas fel, amelyekben a munkás-

kásság helyzetének feljavításáról esik szó.

Kik üldözik a munkásságot.

Beszédének végén ismertette a szakszervezetek áldásos munkáját, majd rámutat a munkásüldözésekre:

— A kommunista párt feloszlata után a szakszervezetek ellen indított vad hajszát a rendőrség és sziguranca. Miből áll ez a hajsz?

1. A bukovinai és marosvölgyi erdőipari és feldolgozó munkások mintegy 34 szakcsoportját (Pojana, Piatra Neamt, Maroshévíz stb.) minden bírói végzés nélkül beszüntette a csendőrség.

2. Minden egyes bérmozgalomnál annak dacára, hogy a sztrájkjog törvényesen elismert a rendőrség és sziguranca minden egyes esetben beavatkoznak a munkáltatók javára. A munkásságot kitolomeolással és letartóztatással kényszerítik a gyárosok diktálta munkafeltételek elfogadására. Ez történt az 1925 évi marosvölgyi mintegy 5000 munkás kizárásánál, ahol a gyárosok egy 30 százalékos bérredukció és a napi 8 órás munkaidőnek 10 órára való fellemlésének el nem fogadása miatt a munkásokat kizárták. A csendőrség a munkások százaft fogdosta össze és láncra verve kísérte illetékesek helyére és a börtönbe.

3. A szakszervezetek üldözésének

Mexikó remegve várja a tornádót

Eddig kétezer ember haláláról számolnak be a jelentések

(PÁRIS, szeptember 20.) A Chicago Tribune párisi kiadásának newyorki távirati jelentése közli, hogy a pusztító tornádó egyik vihartölcsére teljes erővel közeledik a mexikói öböl felé. Mexikó parti városaiban a hangulat nyomott. A lakosság el van készülve a legrosszabbra. Veracruz kikötő irányában máris teljesen szünetel a forgalom és mexikói kikötőkből a mai napon sem az Atlanti-óceán, sem a Csendes-óceán partjai felől nem indulnak hajók.

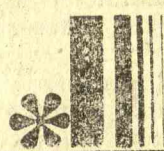
A londoni Reuter távirati iroda tudósítója közli Newyorkból, hogy a tornádó áldozatainak számáról napról-napra emelkedő számot mutató jelentések érkeznek. Megbízhatónak látszik az amerikai sajtó azon híradása, hogy a viharban és szökőárban elpusztult emberek száma meghaladja a kétezeret.

Az amerikai keleti partvidék több városában tegnap heves szélvihar dúlt. Newyorkban több órán keresztül csaknem minden utcai forgalom szünetelt, de ez még nem a tornádó és emberéletben itt nem esett kár.

Hirdessen a Mai Világ-ban

Teljes üzemből az ujonnan kibővített

NERVA

SZANATÓRIUM, CLUJ

* Az eddig közbizalomnak örvendő vezető orvosokon kívül sikerült a nőgyógyászati és belgyógyászati osztály részére neves orvosokat megnyerni. Speciális gyógykurák, hő- és fogyasztókurák, röntgen, psicho és hipnoterapiás kezelések, mindenféle gyógyfürdők, dietetikus konyha. **Igazgatóság.** Napi ellátás; I. oszt. 350, II. oszt. 250, III. oszt. 150 lej.

Egy szőlőfürtért embert ölt egy pap

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. A Mai Világ tudósítójától.) A Curentul értesülése szerint Oprescu Gh. Topalu községbeli lelkész szőlőjében észrevette, hogy Turcu Constantin falubeli parasztleány egy szőlőfürtöt szakít le az egyik tőkéből. A pap, kinél puska volt, fegyvert emelt a szőlőtolvajra és többször rálőtt. Turcu Constantin a kilőtt golyók eltaláltak és halálosan megsebeztek.

A gyilkos papot a csendőrség letartóztatta.

A Curentul az esethez azt a megjegyzést fűzi, hogy Plutareh Mares szenátor esete óta, ki szintén agyonlőtt egy embert egy szőlőfürtért, ez a második eset, hogy egy lelkész gyilkosságra vetemedjen pár fillér értékű gyümölcs miatt.

Erdélyben kevesebb fizetést kapnak a tisztviselők mint a Regátban

A pénzügyminiszterium az olyan fizetések után követelte az adót, amelyet nem fizettek ki

(Cluj-Kolozsvár, szept. 20. A Mai Világ tud.) A pénzügyminisztérium rendeletet küldött Kolozsvár tanácsának, amelyben bizonyos jövedelmi adókülönbséget kifizetését kérte 1922-ig visszamenőleg. A miniszteri rendelet szövegéből az derül ki, hogy a tisztviselőknek több fizetésük van, mint amennyit kapnak és a jelenlegi fizetésük és a tényleges fizetés közötti különbség után fizessék meg a jövedelmi adókülönbséget.

A rendelet a tisztviselők között óriási örömet keltett, mert ez azt jelentette, hogy 1922-ig visszamenőleg jelentékeny követelésük van az elmaradt fizetési differenciáért, amelynek összege a kolozsvári városháza hivatalnokainál cirka 6 millió lej tenne ki. A tisztviselők kutatni kezdték, hogy miképpen történhetett meg az, hogy kevesebb fizetést kapnak és közben arra a meglepő felfedezésre jutottak, hogy 1922-ben, mikor a tisztviselők fizetését emelték, nem a törzsfizetéshez csatolták az emelést és azután számították a drágassági pótlékokat, hanem a fizetésemelést csak mint drágassági pótlékot állították be, ami lényegesen kevesebb összeget adott, mint amennyi jár a valóságban.

Ez nem csak a kolozsvári városházán történt meg, hanem egész Erdélyben így számították ki a közigazgatási tisztviselők fizetését egy minisztériumi utasítás alapján, amíg a régi királyságbeli tisztviselők megkapták teljes járandóságukat, minek bizonyítéka, hogy a pénzügyminisztérium a nagyobb fizetés után járó jövedelmi adó differenciáját követeli.

A kolozsvári városháza tisztviselői a tanácshoz fordultak, hogy fizettesse ki számukra a különbséget, ami azonban mai napig sem történhetett meg, mert a tanács előbb utasítást kért ez irányban az illetékes minisztériumtól, honnan még mindig nem jött meg a válasz.

Hirdessen a Mai Világ-ban

KÖZGAZDASÁG

A magas vasuti fuvardijak miatt emelkedik a tűzifa ára

A gyenge kitermelés nem fogja fedezni a szükségletet

A kereskedők a részletfizetés ellen

Az egyre közeledő ős aktuálissá teszi, hogy közelebről foglalkozzunk a téli szezon legfőbb problémájával, a tűzifa ellátással.

A tavalyi hosszú és rendkívül zord időjárás következtében a készletek teljesen felhasználódtak. Az idei kitermelés a megfelelő tökéhiány miatt csak egyrésze a tavalyi mennyiségnek. Így az árak már a kitermelő helyeken lényegesen emelkedtek. Ehhez járul még a kereskedők pénzügyi, minek következtében a szokásos nyári fedezések csak vontatottan és csak redukált mennyiségben történtek. A kitermelés pedig a gyenge fedezésekhez igazodott. Az a helyzet fog előállni, hogy az időjárás megváltozása esetén a kereslet egyik napról a másikra megélnékül és a faraktárak nem lesznek képesek a szükségletet kielégíteni.

Ezt a már magában is súlyos helyzetet elviselhetetlenné teszi a CFR teljesen elhibázott szállítási politikája. A vasutigazgatóság a fuvardijakat a tavalyiakhoz képes 50 százalékkal felemelte. A száz kilométernél nagyobb távolságoknál pedig egyszerűen lehetetlenné tette a szállítást. A nagyobb városok tehát szükségleteiket nem tudják messzebb eső területekről beszerezni, bárha ott a beszerzési ár lényegesen alacsonyabb, mint a nagyobb centrumokhoz közel eső kitermelési helyeken.

A tűzifa drágulása föltétlenül magával hozza az életstandard emelkedését is és a szegényebb osztály amugy is kétségbeesztő helyzetét még jobban megnehezíti. A vasutigazgatóságnak végre be kellene látni tévedését és

nem volna szabad hibás üzlet-

politikájának rákényszerítésével nyomorba dönteni egy egész társadalmi osztályt.

Nemcsak áremelkedés következik be a tűzifában, de teljesen hozzáférhetetlen lesz a kisexistenciák részére, mert a kereskedők részletfizetéses üzleteik teljes leépítését határozták el, okulva a tavalyi tapasztalatokon.

Vannak kereskedők, akiknek a múlt szezomból még hatalmas kinlevőségeik vannak, de alig van reményük arra, hogy követeléseikhez hozzájussanak.

A fuvardijak nagyságára jellemző, hogy száz kilométeres távolságnál vagononként ezer lej számít a CFR, míg kétszáz kilométer után már kétezer lej a fuvar. A faarak ma a következőképpen alakulnak: Nagyban ab Kolozsvár vagononként bükk 7500 lej, hánztott 8500 lej, tölgy 7000 lej, ennek megfelelőleg a detallarak: I. oszt. bükk 1600 lej, tölgy 1500 lej, míg a hánztott 1900 lejbe kerül ölenként.

Uj részvényeket bocsát ki a Marosvásárhelyi Szanatórium. A Marosvásárhelyi Szanatórium Rt. az építkezések és beruházások folytatásához szükséges tőke megszerzésére 6 millió lej elsőbbségi részvény kibocsátását határozta el. A részvények lejegyzése és befizetése azonban, előreláthatólag hosszabb időt fog igénybe venni, ezért az igazgatóság a kibocsátott részvények értékére 4 millió lej bankkölcsönt venne igénybe, melyet a lejegyzett és befizetett részvények árából vél visszafizetni.

Hotel Metropol Bukarest

A királyi palotával szemben

Modern confort!

MAI VILÁG

Modern confort!

minden olvasója

15% kedvezményt kap a szobaárakban

ha felmutatja ezt a hirdetést!

VIATA

NYOMDAI MŰINTÉZET

CLUJ STR. REG. MARIA 36.

Telefon 194

HÖNIG & LEDERER

Elvállal minden könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát elsőrangú kivitelben és a legjutányosabb árak mellett. **KÉRJEN MEG MA AJÁNLATOT!**

SPORTVILÁG

Peltzer is indul vasárnap Budapesten

(Budapest, szept. 20.) A MAC vasárnapi nemzetközi versenyén indul a híres német középtávúfutó, dr. Peltzer is. Peltzer ellenfele 800 méteren Barys lesz s a küzdelmet, egyenlő erők mérkőzéséről lévén szó, a pillanatnyi diszpozíció fogja eldönteni. Ismeretes, hogy Peltzer az amsterdami olimpiászon maga mögött hagyta Peltzert, aki azonban csak az olimpiás után jött ismét formába és a charlottenburgi versenyen 3 mp-el jobb időt futott és erősen megszorította az olimpiai győztes angol Lavhót. Egészen bizonyos, hogy Barys a versenyen még ha nem is kerülne ki győztesként a küzdelemből, rekordot fog javítani, mert mostani formája szerint 1 p. 53 mp-en belül kell futnia.

Nurmi titokban érkezett Budapestre

(Budapest, szept. 20.) Tegnap este a bécsi gyorsvonattal megérkezett Nurmi, a csodafutó. Közönség nem várta érkezését a pályaudvaron, mert Nurmi szokásához híven maga kérte, hogy minden ünnepeltetéstől tekintsenek el, mivel kerülni akarja a feltűnést. A rendezőbizottság ezért azt a hirt hozta forgalomba, hogy Nurmi gépkocsin érkezik Bécsből Budapestre s ezért nem közölték pontos érkezésének idejét sem. Nurmi vacsora után lefeküdt, ma délután előnyverseny keretében 3000 méteren bemutatkozik Budapest sportkedvelő közönségének.

A Fogl testvérek lemondták a prágai mérkőzést

(Budapest, szept. 20.) Fogl II. és Fogl III. váratlanul lemondották a prágai utazást. Fogl II. üzleti elfoglaltságára hivatkozik, Fogl III. pedig lábsérülésével indokolja azt a kérését, hogy ne utazzassák a esek elleni mérkőzésre. Máriaassy szöv. kapitány erre kénytelen volt a berliniek elleni válogatott csapatból a Takács-Dudás hátvédpart a esek elleni csapatba beállítani és a berlini válogatott ellen most keres megfelelő védőjátékosokat. Valószínű, hogy a berliniek elleni csapat védelme Hungler, Kocsis vagy Senkey védőjátékosok közül fog kikerülni.

Turista kirándulás. Az Erdélyi Kárpát-Egyesület folyó hó 23-án, vasárnap a következő két kirándulást rendez: A gyalogos osztály Haltrich Árpád vezetésével szombaton este 11 órakor indul a Mátyás-háztól a Tordahasadékba. A kerékpáros osztály Orosz Endre vezetésével vasárnap reggel 7 órakor indul a népmondában megörökített, érdekes Gyerőffi-szöktetőhöz. Vendégeket mindkét csoportban szívesen látnak.

A budapesti

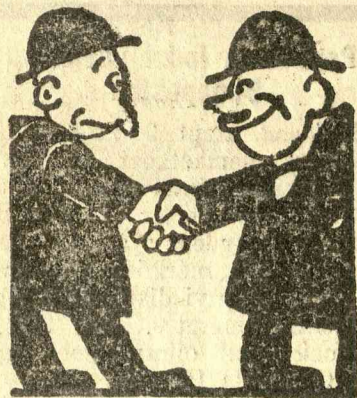
Színházi Élet

minden száma 200 oldal. 5 kotta 1 szindarab.

Ára 40 lej. 1/4 év 450 lej.

PALLAS LAPTERJESZTŐ CLUJ

Fogadjunk...

— Fogadjunk Pancser el sem hisz ha mondom, hogy a drágaság a legaktuálisabb kérdés és mégsem törődik vele senki.

— Ugyan hogy mondhat ilyet. A város háza folyosóján ma is a következő párbeszédet hallgattam végig:

„Hová mész hétköznap?
„Egy drágasági esküvőre.”
„És miért viszed a kutyát magaddal?”

„Ne mondják, hogy a drágasággal a kutyát sem törődik.”

— Szép, hogy enyire törődnek veled mégis, de nem tudná megmondani, hogy a viselési pártikáson miért utasnak mind olyan sűrűsen a fővárosba?

— Meg van annak is az oka: Kókné találkozik az uccán az orvossal, aki így szól:

„Bírom, aszonyom, a férje már agonizál.”

„Akkor sietek haza, — mondja Kókné, — mert az utolsó percig az ágyánál van a helyem!”

„Csak siessen, — biztatja az orvos, — ma napra a jobb helyeket hamar ellepködjék.”

— Ez már így van Pancser ur. Példa rá a városi prefektus állás, azonban arra vagyok kíváncsi, hogy a liberális korifeusok és az igazságügy-miniszter között, akit lemondásra akartak kényszeríteni, mikor kezdődött a veszekedés...

— Erre majd Mrazek miniszter ur fog választ adni, ha a petróleumpanama ügyében kihallgatják.

— Ő talán tud róla?

— Egyszer a bíró megkérdezi Schwartzotól, aki társ egy válópertben:

„Maga tanúja volt, mikor Grünék között megkezdődött a veszekedés?”

„Hogyme kérem, — feleli Schwartz, — én voltam a társ az esküvőjükön.”

— Akkor tényleg tudhatja az okot...

— Ebben maradunk.

— Mondja Pancser ur, mit kérdezhet a vizsgáló bíró az iparügyi minisztertől?

— Hogy hol gyártják az „Angyal” fertőtlenítő szappant, mert direkt a gyártól akar rendelni.

Fővárosi kiállítás utcai és sport öltönyök, felöltők már 4000 lejtől

E. Sylvester Ferenc

írásabőségben készítenek Cluj, Minorităților 4 sz.

Sportember Ön?

Akkor bizonyára legjobb klubtársa a budapesti

NEMZETI SPORT

Hétköznap 6 lej, hétfőn 15 lej

SZINHÁZ

„A régi nyár” Kolozsváron

Béga István és Lajtai Lajos a magyar operettszerzők szívélyes gárdájának legizmosabb fiatal tehetségei. „A régi nyár” invenciózus muzsikája és pompás szövegkönyve egyaránt elbír minden kritikát és nagy sikert, sorozatos előadásokat követel. Egyszóval: A régi nyár operettstájer.

Igy volt ez Pesten, ahol a héten már a századik előadását jubileum és így lesz Kolozsváron is, amint ezt a tegnapi bemutató hatalmas sikere bizonyítja.

A revü színház ünnepeite primadonnájának szentimentális története a kolozsvári operetttrajongókat is szíven találta, fülbemászó, melódikus zenéje nemkülönben teszett, slágerszámaikat pedig a közönség már az előadás alatt szívesen dalolta a szereplőkkel.

Az operett kolozsvári előadásáról csak a legjobbakat mondhatjuk. Különösen operettgyilktestünk ezúttal ismét excellált.

A darab központjában Kondor Ibolya áll. Ő játssza az őz felé közeledő ma még körülrajongott primadonnát. Különösen az első felvonás fináléjában ragyogóan megcsinált telefonjelenetével tett bizonyosságot nem mindennapi színjátszó talentumáról. Tompával táncolt érzéki tangójának és magánszámának nemkülönben frenetikus sikere volt. Pazar toalettel feltűnést keltettek. Egyszóval igazi nagy primadonna volt, olyan aminőt a szerep megkívánt.

Alakításával tökéletesen rászolgált a tenérek kibívására.

Tompá Béla egyéniségével pompásan kvadráló naturburs szerepében utóéletre méltó volt. Bravúrosan játszotta meg a szerelem iskolájába most beiratkozó ifjút. Szépen énekelt és pompás táncszámaikat kivétel nélkül ismételnie kellett. Megérdemelt nagy sikere volt.

Partnere a színház fiatal szubrettje, Kun Magda bátran és amit a fő hiba nélkül kiállotta a nagy erőpróbát. De

cens játékával, énekszámával és különösen bravúros táncszámaival egyaránt tetszett.

A mulattatás központjában Miklóssy Margit és Ihász Aladár állottak. Az aranyos humorú Miklóssy Margit egy feltékeny komorna szerepéből csinált kabintalakítást.

Ihász Aladár pedig egy kedves vén korhelyt játszott, aki mindent imád ami nem munka és meghal a görlicékért. Amt ebben a szerepben csinált, az már a mulattatás csimborasszója. Nevetni „muzsáj”. . . Egyetlen táncszáma van a görlicékkel, természetesen jarmolás nélkül nem usza meg.

A drámatól kölönszékért Olasz Lajos ismét elízitöt adott mély színészi kvalitásából. Rádásul még énekelnie is tud, a régi nyár című pompásan előadott dala az operett egyik slágerszáma.

Izso Miklós ismét dícséretes munkát végzett a darab rendezésével, gyakori nyitlt változások nagyban előmozdították az operett gyors és zökkenés nélküli pergését.

A karmesteri székben ezúttal Komjáthy Károly ült, akinek a zenéj rész betanításán kívül külön nagy érdeme, hogy az egész zenét jazzra hangszerezte át.

Mindent egybevetve „A régi nyár” Kolozsváron is győzött és a kitűnő operettel gyakran fogunk találkozni az idej ezezonban.

Október elsején kezd Fehér Imre társulata, Fehér Imre színgazgató, aki a napokban kapta meg a temesvári színházat, október elsején kezd meg szezonját Nagyszébenben. Egyhónapos idény után a társulat téli állomáshelyére, Temesvárra költözik. Fehér Imre már szervezkedését is befejezte, tegnap leszerződött Darvas Ernőt, a kitűnő drámai színészt, aki egyúttal a társulat főrendezője is lesz.

HIRDESSZEN A MAI VILÁGBAN

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban minden szó 2 lej. Vastagabb betűvel szedne 4 lej. A legkisebb apróhirdetés 25 lej. Álláskeresőkre részére egyszeri hirdetés 20 lej. — Az apróhirdetések díja előre fizetendő

„Őz” jellegének 3 levele van a kiadóban.

Katrinec Mihály elvesztette CFR. arcképes igazolványát. Becsületos megtaláló illő jutalomban részesül, Csértőré-ut 32. sz. alatt.

Német és román nyelveket vagy kereskelemű levelezést olcsón tanítok. Cim: Lloyd Express, Cluj. Ugyes kifutó fiut azonnal felvesszünk. Cim a kiadóban.

Lakótársnőt keresek csinosan butorozott szobába, fürdőszoba használattal. Cim a kiadóban.

Ki akar könnyű munkával jó jövedelmet biztosítani magának. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők.

Szabó munkást elsőrendű önálló nagy munkához felvesz: Sylvester uri szabó, Str. Minorita 4.

Elvállalok kisebb nagyobb építkezést, tervezést, átalakítást, renoválást és mindennemű cserepezést a legjutányosabb árban. Décey Ferencz, Cluj Str. Regala 5. (volt Majális utca).

Atadó Óvárban jömenetelű szabó üzlet. Cim a kiadóban.

Olcsón eladó borshordó és szoba-gőzfürdő, Farkas-uca 11. szám alatt.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Mode de Paris divatszalonomat a Strada Vlahuta (volt Bolyai-utcába) a városi vízművekkel szemben helyeztem át. Vállalok angol és francia női ruhavarrást, ugyszintén női és férfi fehérműt, kézi és géphimzést, előnyomtatást jutányos áron. Szíves pártfogást kér: Mode de Paris.

Belvárosban különbejáratu butorozott szobát október 1-re keresek, „Menyaszonny” jellegre.

3 drb. szabadalmi jogaimhoz pénzes társat keresek, vagy esetleg teljesen eladnám u. m.: 1. Nikotin-fogó és füstkötő szipkaszar, semmiféle berakás nélkül 2. Elasztószekrény, mely légmentesen tartja az élesztőt, azonban a kért mennyiséget levágja és kiadja, anélkül, hogy kézzel nyuljanak az élesztőhöz. 3. Sétára és alutásra alkalmas önműködő gyermekkocsi. Kern Sámuel Zimboru, jud. Cluj.

SZINHÁZI IRODA HIREI

HETI MŰSOR

Péntek: Régi nyár. (2-adszor. Napl bérlet, 5. szám, B. Szám: 28.)

Szombat délután fél 6 órakor: Makrancos hölgy. (Shakespeare előadás, nagyon olcsó helyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Poór Lili főlépésével. Szám: 29.)

Szombat este fél 9 órakor: Régi nyár. (3-adszor. Napl bérlet 5. szám, C. Szám: 30.)

Vasárnap délután 5 órakor: Marica grófnő. (Mérésékelt helyárrakkal. Karácsonyi Ilyvel, Betegh Bébi-vel, Solyom Győzővel, Ihász Aladárral. Szám: 31.)

Vasárnap este 7 órakor: Régi nyár. (4-adszor. Bérletszűnetben. Szám: 32.)

Hétfő: Régi nyár. (5-ödször. Napl bérlet 6. szám, A. Szám: 33.)

Gyurkovics fiuk. A jövő hét műsorának kiemelkedő eseménye Farkas Imre, a Nótás kapitány szerzőjének legújabb operettje, a Gyurkovics fiuk bemutatása lesz. A Gyurkovics fiuk szövegkönyve a Herceg Ferenc rendkívül népszerű regényéből van merítve, Vidám, ötletes, mindvégig érdekes és kacagató. A zenéje Farkas Imre legsikerültebb munkája. A Gyurkovics fiuk próbái serényen folynak már a színpadon Izso Miklós rendezése mellett. Főszereplői lesznek: Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Miklóssy Margit, Köszegi Margit, Solyom Győző, Tompa Béla, Ihász Aladár, Réthely Ödön, Selmezi Mihály. A Gyurkovics fiuk premierje a jövő hét közepén lesz.

Gyurkovics fiuk premierjéig minden este: Régi nyár. Zeufolt nézőtér kitörő tetszése, lelkes ujrázása és mély meghatottsága avatta az idej évad egyik legnépszerűbb slágerévé a Régi nyár című operettjűdonságot. A Régi nyár ma este másodszer, szombaton harmadszor, vasárnap negyedszer, hétfőn ötödször kerül színre a bemutató előadás diadalmas szereposztásában.

Makrancos hölgy: Muzihelyárrakkal. Szombaton délután fél hat órakor Shakespeare-előadás lesz a Magyar Színházban: A Makrancos hölgy kerül színre rendkívül olcsó muzihelyárrakkal, a cimszerében Poór Lilivel.

Marica grófnő új szereposztással: mérsékelt helyárrakkal. Vasárnap d. n 5 órakor a Marica grófnő-t adják új szereposztással: Karácsonyi Ilivel, Betegh Bébi-vel, Solyom Győzővel, Ihász Aladárral. Ezt az előadást mérsékelt helyárrakkal tartják meg.

Felelős szerkesztő: SERESS JOZSEF

TUNGSRAM RÁDIÓCSŐ

A LEGELSŐ